

**KANDIDÁTSKÉ ZEMĚ
Z POHLEDU EVROPSKÉHO PARLAMENTU**

Připravenost kandidátů na vstup do EU
očíma rezolucí a z pozic frakcí EP

Na okraj kulatého stolu s **dr. Michaellem A. Ruppem**
pořádaného Friedrich-Ebert-Stiftung 7. prosince 2001 v Praze

Zpracoval: Prof.ing. Jaroslav Jakš, DrSc.

Duben 2002

KANDIDÁTSKÉ ZEMĚ Z POHLEDU EVROPSKÉHO PARLAMENTU

- Evropský parlament v souladu s článkem 49 Smlouvy o EU má právo posuzovat přístupové smlouvy a dávat k nim nezbytný souhlas a dlouhodobě sledovat předvstupní strategii a negociační proces každého kandidáta. EP také na základě zahraničněpolitické kompetence podle článku 21 Smlouvy o EU má svá práva směrem k Radě, pokud jde o rozšiřovací proces.
- Evropský parlament má k dispozici celou řadu široce rozvětvených aktivit v souvislosti s projednáváním kandidátských států a jejich přípravy na přístup k EU: od plenárních jednání ke zpracovávání pravidelných parlamentních zpráv o jednotlivých kandidátských státech, k diskusím v zahraničním výboru EP s využitím podnětů z ostatních výborů EP, od debat s hlavními vyjednavací kandidátských zemí až ke schválení hodnotících rezolucí.
- Evropský parlament se opírá o předchozí postupové zprávy Komise a svá hodnocení dělá na pozadí pozic Evropské rady v Kodani (1993), Lucemburku (1997), Helsinkách (1999), Nice (2000), Göteborgu (2001). Všechny zprávy EP sledují jak vystižení pozitivního pokroku, tak konstatování problémů a reformních deficitů z pohledu připravenosti na přístup k EU.
- Rezoluce schválené na podzim 2001 mají řadu společných rysů, vztažených ke všem nebo většině kandidátských států, např. se to týká romské otázky, vysokého stupně korupčnosti, potřeby posílit struktury státní správy, zlepšení kontroly hranic v duchu Schengenu, zlepšení práce agentur SAPARDu, podporuje se začlenění baltských zemí, Rumunska a Bulharska do struktur NATO atd.
- K jednotlivým kandidátským zemím (vybraným):
 - V případě *Bulharska* se mj. zdůrazňuje ve skupině politických kritérií posílení administrativní kapacity k převzetí závazků vyplývajících z členství EU a problém integrace romské komunity, v hospodářských kritériích se mj. zmiňují obtíže při realizaci programů EU, zlepšení fungování finančních trhů a vůbec další strukturální reformy.
 - V případě *Estonska* se kladně oceňuje vývoj vztahů mezi národnostními menšinami a vysoce pozitivně boj s korupcí. V hospodářských kritériích se konstatuje, že Estonsko je fungujícím tržním hospodářstvím, ale vytyká se problém nepřevzetí *acquis* vztahujícího se k autorskému právu.
 - V případě *Lotyšska* se oceňuje obrovské úsilí země dotáhnout v negociační regátě země, které začaly dříve (lucemburská skupina), že to je realistický cíl, ovšem za předpokladu, že bude dosaženo dalšího pokroku v reformě státní správy, justice a v boji s korupcí. V hospodářských kritériích se konstatuje fakticky ukončená privatizace, zlepšit by se měly vztahy Lotyšsko – Rusko, kde je to Rusko, které nereaguje dostatečně na iniciativy Lotyšska.
 - V případě *Litvy* se v souvislosti s plněním politických kritérií připomíná zlepšení některých institucí, reformy policie a justice. Konstatuje se, že Litva je fungujícím tržním hospodářstvím a že by zpomalení hospodářských reforem jen zostřilo problém nezaměstnanosti. Pozitivně se hodnotí přístup k zastavení bloku jaderné elektrárny Ignalina a EP se přimlouvá za zvýšení finanční pomoci EU v tomto směru.

- Pokud jde o „největší přístupovou zemi“, *Polsko*, Evropský parlament ji vyzývá, aby urychlila přebírání *acquis*, oceňuje se v tomto směru aktivita polského parlamentu. Řada poznámek je k zemědělství, hospodářské soutěži, restrukturalizaci průmyslu, liberalizaci dlouhodobých kapitálových toků, zlepšení práce policie, celní služby, ochrany hranic, finanční kontroly.
- Pokud jde o *Rumunsko*, velkou roli ve zprávě hraje vztah k národnostním menšinám, kdy v legislativě existuje řada diskriminačních opatření. Současně se uznávají vážné problémy, které s sebou přináší společenské začlenění Romů a oceňuje se příslušná strategie v tomto směru. Důležitou oblastí jsou práva dětí, dále korupce, ekologická sféra. Naléhavě nutné je zlepšení státní správy, její odpolitizování. Obavy se vyslovují směrem k omezování svobody informací a nezávislosti médií a připomíná se postoj EP ke zrušení vízové povinnosti rumunských občanů při cestování do oblasti EU.
- Pokud jde o *Slovensko*, konstatuje se, že jsou nadále plněna politická kritéria pro přístup, měl by se ale snížit rozdíl mezi národní strategií pro práci s menšinami a jejím praktickým uplatňováním. Je třeba zlepšit podmínky života Romů. Oceňuje se rozhodný postup slovenské vlády s ohledem na zlepšení makroekonomické stability. Slovensko je fungujícím tržním hospodářstvím, ale má některá slabá místa ve vytváření vnitřního trhu. EP vyslovuje naději, že Slovensko bude patřit k první skupině zemí, které přistoupí k EU.
- Pokud jde o *Slovinsko*, Evropský parlament oceňuje dosažený pokrok při přejímání kapitál *acquis*. Oživit je třeba reformu finančního sektoru, urychlit restrukturalizaci podniků, zvýšit flexibilitu pracovních sil a celkovou účinnost fungování trhu. Bere se na vědomí úsilí o snižování zaostalosti státní správy a justice za potřebami společnosti (program Herkules).
- Pokud jde o *Českou republiku*, EP doporučuje úpravu počtu českých poslanců do EP na počet 22, konstatuje plnění politických kritérií z Kodaně, s uspokojením se bere na vědomí, že ČR podniká pozitivní kroky směrem ke zlepšení postavení Romů ve společnosti; současně se uznává, že tato problematika je jako taková velmi komplexní a složitá a týká se i řady dalších kandidátů. Z ekonomického hlediska se považuje ČR za fungující tržní hospodářství, vítá se urychlení řady reforem; výslovně se zdůrazňuje, že je třeba upevnit právní základnu fungování firem jako nezbytný předpoklad fungování vnitřního trhu, a zdůrazňuje se účinné provádění politiky hospodářské soutěže. Zneklidnění se vyjadřuje nad rostoucím rozpočtovým deficitem. Oceňuje se pozitivně postoj české vlády, že se přezkoumávají dekrety Benešovy vlády z let 1945 a 1946 s ohledem na to, zda jsou v rozporu s kodaňskými kritérii a právem EU. Komentuje se i Temelín. EP doufá, že Česká republika naplní svůj cíl, tj. vstoupit co nejdříve do EU, ale z důvodů vnitřní logiky a originálních historických vztahů EP doufá, že se tento přístup uskuteční ve stejné době, kdy bude připravena i Slovenská republika.

(J.J.)

ÚVODEM

Analýza postupových zpráv, zpracovávaných Evropskou komisí, se stala vždy koncem roku důležitým zdrojem informací jak o postupu příprav té které kandidátské země na přístup k Evropské unii, tak i o celkovém hodnocení významných segmentů transformačního procesu zemí střední a východní Evropy. Ne vždy se však věnovala na veřejnosti v kandidátských zemích pozornost tomu, že jiná z klíčových institucí EU, Evropský parlament, zpracovává vlastní analytické (pravda, podstatně stručnější) dokumenty, které pod hlavičkou rezolucí vyjadřovaly postoje EP jak k průběhu předvstupního procesu jako takového, tak i specifické hodnotící postoje jiného grémia ze spektra integračních orgánů.

Dokonce jsme se mohli setkat tu i onde s názory, že se jedná „pouze“ o politická doporučení, jejichž faktická váha, prý, není příliš značná. Přitom rezoluce EP – na rozdíl od postupových zpráv Komise – zahrnovaly i požadavky, ba výtky k jiným orgánům EU, zejména směrem ke Komisi – týkající se regulování celého předvstupního procesu a významně přispívaly a nepochybně budou přispívat i v dalších letech k celkovému klimatu v orgánech EU, pokud se jedná o diferencovaný přístup k jednotlivým kandidátům a kvalitě plnění jejich přístupových závazků. Nu, a bez souhlasu EP není možné realizovat celý legislativní proces přijetí nových členů EU.

Pro kandidátskou zemi je prospěšnější mít v EP a jeho výborech spíše spojence a prostředníka v kontaktech na další instituce EU. Kontakty kandidáta s EP na všech úrovních jsou politicky perspektivně mimořádně významné, jakkoliv se nedotýkají bezprostředně negociačního procesu v jeho současné fázi. Není např. náhodné, že to byl právě EP jako jediná instituce EU, která ve své rezoluci k přístupovému procesu již na podzim 2001 explicitně podpořila žádost a výhradu České republiky, pokud jde o nominální počet mandátů do nového EP, přidělený na základě Smlouvy z Nice a neodrážející dostatečně – ve srovnání s jinými zeměmi – počet obyvatel. Jakkoliv není v kompetenci Evropského parlamentu tuto korekci vyvolat, svědčilo to nesporně o politické vůli zabezpečit novým členům férové zacházení již v předvstupním období.

V roce 2001 poprvé přikročil Evropský parlament, především i díky aktivitě jeho Výboru pro zahraniční a bezpečnostní otázky, k tomu, že se svými hodnotícími postoji (opět v podobě rezolucí k jednotlivým kandidátským státům a v celkovém shrnutí) přichází řadu týdnů před publikováním postupových zpráv Komise. Celkem čtrnáct rezolucí bylo publikováno v průběhu září a října 2001, zatímco postupové zprávy EK až v listopadu. Vzhledem k rostoucímu významu Evropského parlamentu v rozhodovacím procesu Evropské unie jako celku a k jeho nezastupitelné roli v rozhodovacím procesu o přístupových smlouvách považovala FES v Praze za vhodné přizvat k této otázce referenta přímo z politického aparátu generálního sekretariátu Evropského parlamentu.

Navázalo se tak na již dřívější vystoupení viceprezidenta EP G. Schmida v roce 2000, který se zabýval prvními kroky a problémy příprav na negociační proces z pohledu Evropského parlamentu a jehož vystoupení na půdě Friedrich-Ebert-Stiftung v Praze bylo též písemně dáno k dispozici zainteresovanému publiku. Jednotlivé rezoluce odrážejí specifiku jednotlivých kandidátských zemí; současně ale navozují i komplexní představu o společných trendech, o pozitivních i méně příznivých aspektech přístupového procesu. Nejde však jen o vlastní rezoluce: jejich vlastní příprava se opírala mj. i o bezprostřední kontakty poslanců Evropského parlamentu s poslanci národních parlamentů kandidátských států a s představiteli dalších složek veřejnosti, o jejich vlastní zkušenosti z fungováním státní správy, jakož i o další podklady. Ne vždy jsou kandidátské země s dikcí evaluace plně spokojeny, ale i to patří k procesu vzájemného poznávání a třibení stanovisek;

možná se i vyplácí intenzivní kontakty kandidátské země k výborům EP v období přípravy rezolucí ke svým zemím.

Právě z důvodů lepšího poznání přístupu Evropského parlamentu, jeho výborů i frakcí k tematice rozšíření přizvala Friedrich-Ebert-Stiftung na svůj poslední workshop v roce 2001, věnovaný problematice EU a rozšíření, pracovníka generálního sekretariátu Evropského parlamentu, **dr. Michaela A. Rupp**a, který ve svém podnětném vystoupení vyložil společné i specifické postoje EP k rozšiřovacímu procesu na bázi rezolucí, opíraje se o vlastní zkušenosti z práce Výboru EP pro zahraniční otázky, lidská práva, společnou zahraniční a bezpečnostní politiku a odpověděl na řadu dalších otázek. Překlad písemného podkladu, který tvořil základ jeho vystoupení, tvoří jádro tohoto materiálu (část I.–V.); následuje stručný záznam bohaté diskuse.

Prof.ing. Jaroslav Jakš, DrSc.

Heidulf Schmidt
ředitel zastoupení Friedrich-Ebert-Stiftung v České republice

Kandidátské země z pohledu Evropského parlamentu – bilance rezolucí

Dr. Michael A. Rupp*

I.

Úvod

Před tak vybraným a dobře informovaným publikem se nebudu muset zabývat v jednotlivostech počátky a vývojem deseti let postupného přibližování kandidátů na vstup do EU. Mým úkolem zde a dnes je spíše podat přehled:

1. o roli Evropského parlamentu jako celku v procesu rozšiřování;
2. o jeho aktivitách v tomto směru;
3. o čtrnácti rezolucích k rozšíření, které Evropský parlament schválil v září a říjnu 2001;
4. jakož i poskytnout bilanci toho, co lze považovat za klíčové prvky v rezolucích a v diskusi EP k tematice rozšíření.

Pokud jde o roli Evropského parlamentu v procesu rozšíření, pak EP odvozuje od článku 49 Smlouvy o EU, který vyžaduje jeho souhlas

1. nominální, ale i materiální právo na přezkoumání přístupových smluv a
2. dlouhodobé sledování předvstupní strategie a negociačního procesu.

Také s ohledem na svou kompetenci v zahraničněpolitických otázkách podle článku 21 Smlouvy o EU má EP své pravomoci: předsedající stát „konzultuje s Evropským parlamentem hlavní aspekty a základní alternativy společné zahraniční a bezpečnostní politiky a zajišťuje, aby názory Evropského parlamentu byly náležitě brány v úvahu“. Evropský parlament může otázky a doporučení směřovat na Radu. Z této právní situace EP odvozuje, že má právo na plnou informovanost ze strany předsedajícího státu a Komise, a to na všech úrovních a ve všech detailních oblastech.

II.

Tím se dostávám ke druhé části své přednášky, a sice k aktivitám Evropského parlamentu v oblasti rozšíření; zde se jedná o velmi široké spektrum činností:

- diskuse v plénu o rozšiřovacím procesu ve všech jeho aspektech, připravovaná prostřednictvím:

* Autor působí v generálním sekretariátu Evropského parlamentu. Analýza a stanoviska v této stati uvedené odrážejí osobní názor autora. Nemusí se nutně shodovat s názory Evropského parlamentu.

- pravidelných parlamentních zpráv o jednotlivých kandidátech
- po diskusích v zahraničním výboru EP, který je pro to směrodatný
- a po zapracování stanovisek odborných výborů EP.
- Zahraniční výbor v roce 2001 vedl jednotlivě diskuse s hlavními vyjednavací kandidátských zemí.
- V červnu 2001 proběhly diskuse v zahraničním výboru EP o 12 zprávách o kandidátských zemích včetně návrhů jednotlivých rezolucí a rezoluce souhrnné.
- V červenci 2001 byly zprávy odsouhlaseny ve výboru a
- 3. září 2001 proběhla velká diskuse v plénu EP ve Strassburku a 4. září byl schválen celý balík zpráv o rozšíření.

Tím se dostávám ke třetí a nejdelší části své přednášky: k obsahu rezolucí o rozšíření, které v září a říjnu 2001 schválil Evropský parlament.

III.

V následujícím chci:

1. podat přehled o nejdůležitějších aspektech rezolucí o jednotlivých kandidátských zemích
 - a) spolu s celkovým přehledem témat, kterými se zabývají takřka všechny rezoluce a
 - b) s krátkou charakteristikou dalších stanovisek EP, které se vztahují k jednotlivým zemím se zvláštním zřetelem ke zprávě o Česku.
2. Budu též charakterizovat to, co měla jako klíčové teze shrnující či globální rezoluce k tematice rozšíření.

Pro nedostatek času se nebudu dotýkat žádného ze tří středomořských kandidátských států, Maltý, Turecka a Kypru. Tyto tři země jsou formovány zcela jinými problémy, ke kterým se můžeme případně vrátit v následné diskusi.

Všechny rezoluce o jednotlivých zemích mají některé věci společné:

Evropský parlament poukazuje vždy na pravidelné zprávy Komise, na Strategický dokument z roku 2000, jakož i na příslušná přístupová partnerství.

Jako pozadí jsou citovány vždy závěry Evropské rady

- v Kodani 21./22. června 1993
- v Lucemburku 12./13. prosince 1997
- v Helsinkách 10./11. prosince 1999
- v Nice 7.–9. prosince 2000
- a v Göteborgu 15./16. června 2001

Celkově je možné rozdělit všechny otázky, diskutované ve zprávách o jednotlivých zemích, do dvou kategorií: na pozitivní zmínky o výsledcích, kterých bylo dosaženo, a na negativní poznámky o událostech, které se staly, nebo o reformách, kterých se ještě nedostává.

Klíčové otázky v rezolucích

Romové:

Otázce integrace Romů se věnuje pozornost zejména ve zprávách o Bulharsku a Rumunsku, ale zmiňují se o ní též zprávy o Slovensku a Česku. Jejich společným jmenovatelem je, že téměř ve všech zemích se musí posílit již podnikané kroky. Nicméně Evropský parlament též připouští, že romská otázka je kulturně, sociálně, politicky a hospodářsky komplexní a postihuje více zemí v regionu. Evropský parlament požaduje silnější angažovanost Evropské unie.

Korupce:

Téměř ve všech rezolucích o jednotlivých zemích se hovoří o korupci; a to buď, že se vyskytuje v překvapivě malém měřítku (jak je tomu např. v Estonsku), anebo se tlačí na to, aby se proti ní postupovalo silněji a důsledněji (což je potřeba téměř ve všech kandidátských zemích, zejména ale v Rumunsku a v Bulharsku).

V případě Česka bere Evropský parlament na vědomí, že Česká republika zavedla v roce 1998 program pro boj s korupcí, který ale prokázal jen malé výsledky; proto vyzývá Českou republiku k tomu, aby posílila úsilí při realizaci tohoto programu.

Určitá zvláštnost se objevuje v případě Slovenska: Evropský parlament oceňuje tu skutečnost, že Slovensko neprodleně provedlo opatření k tomu, aby objasnilo obvinění, že vysoký státní úředník, který měl na starosti dispoziční prostředky z Evropské unie, je údajně zapleten do korupce a očekává co nejrychlejší rozbor příslušné komise a slovenské vlády o škodách, které byly způsobeny rozpočtu EU a zprávu o tom, jak tuto situaci řeší.

Administrativní reforma:

Ve všech zprávách o jednotlivých zemích se znovu a znovu objevuje důraz na posílení správních struktur. Téměř ve všech rezolucích je tento bod zdůrazňován.

Schengen:

S tím těsně souvisí téma Schengenu: ve všech zprávách se poukazuje na to, že se musí budovat hraniční kontroly a že se musí najít zvláštní opatření pro vízová řešení.

Pokud se týká Česka, připomíná Evropský parlament podniknout co nejdříve zásadní kroky k posílení schopnosti kontroly hranic, přičemž je třeba provést strukturální změny správních struktur na hranicích, protože se Česká republika stává stále více tranzitní a cílovou zemí pro ilegální přistěhovalce.



Agentura SAPARD:

Toto téma se zmiňuje téměř ve všech rezolucích, a hlavně Komisi se vytýká, že brzdila akreditaci agentur SAPARDU. Zde Evropský parlament uznává, že ze všech kandidátských zemí je při vytváření platební agentury pro SAPARD nejdále Bulharsko; k posílení se musí ještě zavést účinný systém boje s podvody. Evropský parlament v souvislosti s předstupní pomocí zdůrazňuje skutečnost, že Bulharsko musí zlepšit fungování správní kapacity pro projekty Phare.

Evropský parlament dále oceňuje skutečnost, že estonská agentura SAPARDu byla konečně akreditována a podtrhuje význam integrovaného vývoje venkova pro proces rozšíření. S obavami nicméně konstatuje informační deficit a rostoucí nespokojenost zemědělského obyvatelstva a vyzývá Komisi, aby zajistila, aby se podstatně zlepšila jak informovanost, tak i podíl obyvatelstva na projektech souvisejících s rozvojem venkova.

Ve vztahu k Lotyšsku Evropský parlament vyjadřuje politování nad tím, že se zpozdil start programu SAPARD pro posílení zemědělství a rozvoje venkova a požaduje po Komisi, aby tento proces urychlila.

Pokud jde o Litvu, vyzývá Evropský parlament Litvu a Komisi, aby uzavřely, co možná nejdříve, přípravy pro zahájení programu SAPARD pro zemědělství a rozvoj venkova. EP vyjadřuje potěšení nad tím, že program Phare zřejmě funguje uspokojivě a konstatuje, že se s plánováním aktivit v rámci ISPA postoupilo kupředu.

Téměř ve všech rezolucích je zmínka o dvou oblastech *acquis*:

Zemědělská politika:

Ve vztahu k zemědělské politice Evropský parlament vyzývá polská vládní místa a Komisi, aby se na základě návrhu člena Komise Fischlera, týkajícího se „phasing – in“ přímých plateb, našlo kompromisní řešení o podílení se na společné zemědělské politice.

Životní prostředí:

Zejména Bulharsko a Rumunsko, ale také baltské státy se vyzývají, aby politice životního prostředí věnovaly větší pozornost.

Členství v NATO:

Důležitým aspektem pro mnoho kandidátských států je vstup do NATO. Zejména ve vztahu k baltským zemím, ale také v případě Bulharska a Rumunska podporuje Evropský parlament jejich úsilí o plnou integraci do euro-atlantických bezpečnostních struktur a podporuje jejich právo na samostatné vymezení jejich bezpečnostněpolitické linie.

IV.

Důležité otázky v příslušných oblastech k jednotlivým zemím

Zpráva o *Bulharsku* se vztahuje zejména k následujícím aspektům: Evropský parlament vítá celkový entuziasmus a podporu přístupu k EU ze strany obyvatelstva, vlády a politických stran. Je toho názoru, že Bulharsko je důležitým faktorem regionální stability a dává najevo silnou podporu budoucího členství Bulharska v NATO.

Pokud jde o politická kritéria, Evropský parlament uznává, že se politický systém Bulharska v posledních letech ukázal být pozoruhodně stabilním a že Bulharsko v podstatě splňuje politická kritéria z Kodaně. Nicméně musí zlepšit své administrativní schopnosti, aby mohlo dostát závazkům vyplývajícím z členství v EU, a také bude třeba teprve vytvořit silnou, nezávislou a profesionální justici, která bude s to zabezpečit neomezené fungování právního státu a implementaci právních předpisů EU.

Evropský parlament si je vědom vážných problémů, kterým musí čelit vláda při **integraci Romů** do společnosti; vyjadřuje lítost nad tím, že finanční prostředky, které jsou za tímto účelem dávány k dispozici nejsou dostačující.

Pokud jde o ekonomická kritéria, Evropský parlament kritizuje nedostačující účinnost investic realizovaných v rámci programů EU a požaduje po Komisi a bulharských úřadech, aby zjišťovaly slabá místa při přípravě a provádění programů EU, aby předkládaly návrhy na řešení a potvrzuje nutnost zlepšení schopnosti spravování finančních prostředků EU včetně účetnictví a finanční kontroly.

Evropský parlament zdůrazňuje, že Bulharsko, aby se mohlo stát fungujícím tržním hospodářstvím, musí vymezit správné podmínky pro podporování udržitelného hospodářství a přitažení zahraničních investic, tj. především další strukturální reformy. EP též zdůrazňuje souvislost mezi řádně fungujícím soudnictvím a příhodným podnikatelským klimatem. Vyzývá proto důrazně bulharskou vládu, aby usilovala o odstranění nedostatků finančních trhů, jakož i byrokratických překážek pro zakládání zahraničních a domácích podniků.

Evropský parlament vyzývá bulharskou vládu, aby jako prioritní cíl realizovala privatizaci energetického sektoru a aby též reagovala na kritiku, pokud jde o malou průhlednost předchozích privatizačních opatření.

Pokud se týká *acquis*, vyžaduje EP po Bulharsku celkově větší soustředění na dodržování standardů životního prostředí.

V případě *Estonska* Evropský parlament konstatuje, že tato země naprosto jednoznačně plní politická kritéria přístupu a vítá skutečnost, že problémy v právním prostředí, ve kterém se rozvíjejí vztahy mezi etnickými menšinami a ostatní estonskou společností, jsou v zásadě vyřešeny. Povzbuzuje Estonsko, aby zesílilo své úsilí o reformu soudnictví, zlepšení stavu ve vězeních a aby se zabránilo nesprávnému chování policie a vězeňského personálu. Současně vysoce oceňuje, že země pravidelně získává lepší zařazení při hodnocení boje s korupcí, než téměř všechny ostatní kandidátské země a také některé státy Evropské unie.

Pokud jde o hospodářská kritéria, souhlasí Evropský parlament s konstatováním Komise z poslední pravidelné zprávy, totiž že Estonsko je fungujícím tržním hospodář-

stvím a že v blízké budoucnosti bude zřejmě s to obstát v konkurenčním tlaku a vůči tržním silám Unie za předpokladu, že reformy budou pokračovat tak, jako dosud.

V otázkách týkajících se sbližování práva dává Evropský parlament do protokolu jasnou kritiku estonských autorských předpisů. EP nepovažuje za přijatelné, že se v Estonsku mohou zahraniční díla i nadále legálně vysílat bez povolení a ocenění původce díla.

Pokud se jedná o Lotyšsko; stav přístupových jednání svědčí o tom – a Evropský parlament to bere na vědomí – že tato země podnikla obrovské úsilí, aby odstranila mezeru mezi sebou a předchozí první skupinou kandidátských států. EP konstatuje, že Lotyšsko má reálnou příležitost dále pokročit, za předpokladu, že dosáhne další úspěchy při reformě státní správy a justice, jakož i v boji s korupcí.

Evropský parlament konstatuje, že Lotyšsko splňuje politická kritéria pro členství v Evropské unii a vyslovuje starost, pokud jde o deficity v soudních řízeních, kdy trvající nedostatek kvalifikovaných soudců, nedostačující právní záruky na spravedlivé soudní řízení, nepřiměřeně dlouhá délka vyšetřovací vazby a příliš vysoký počet mladistvých ve vyšetřovací vazbě.

Pokud se jedná o hospodářská kritéria, Evropský parlament konstatuje, že privatizace je prakticky ukončena a vyzývá Komisi, aby Lotyšsko podpořila při jeho úsilí o liberalizaci telekomunikačního sektoru s přihlédnutím k jeho přístupu k EU.

Pokud jde o vztahy Lotyšsko – Rusko, Evropský parlament vítá snahu Lotyšska znovu oživit práci společné vládní komise, nicméně vyjadřuje politování, že řada iniciativ Lotyšska ke zlepšení přeshraniční spolupráce ještě nenašla na straně Ruska podporu. EP obnovuje své rozhodnutí ze 13. 12. 2000 ve prospěch uskutečňování společné strategie Evropské unie vůči Rusku (2000–2007 (INI)) a v ní obsaženou výzvu k Rusku, aby podepsalo a ratifikovalo již parafovanou hraniční dohodu s Lotyšskem.

Pokud se týká Litvy, uznává Evropský parlament, že Litva jednoznačně plní politická kritéria přístupu k Evropské unii, nicméně poukazuje na to, že nadále trvá nutnost zlepšovat fungování určitých institucí, zvyšovat jejich efektivnost a přitom respektovat určitá práva.

EP podporuje Litvu v její snaze posílit reformu policie a završit reformu justice. Upozorňuje na nutnost podstatně zkrátit délku vyšetřovací vazby a zabezpečit, aby k zatčením, pro která není dostatečný důvod, vůbec nedocházelo.

Evropský parlament souhlasí se závěry Komise a Rady pro přidružení, že Litva je fungujícím tržním hospodářstvím a že by měla být v dohledné době s to obstát v konkurenčním tlaku a vůči tržním silám Unie, za předpokladu, že se bude dále pokračovat v reformách. EP je toho názoru, že zpomalení hospodářského reformního procesu by mohlo vést dlouhodobě ke zostření problémů s nezaměstnaností.

Evropský parlament doporučuje zlepšit právní předpisy a jejich prosazování v sektorech vlastnictví půdy, pronajímání půdy a využívání půdy, zejména se zřetelem na proces privatizace lesů tak, aby se neohrozila ochrana cenného přírodního dědictví na venkově a aby se podporovalo využívání přírodních zdrojů v souladu se zásadami udržitelnosti a s cíli integrovaného rozvoje venkova.

Pokud se týká jaderné energie, Evropský parlament přivítal signály toho, že Litva by mohla přijmout rozhodnutí ve věci termínu uzavření bloku 2 jaderné elektrárny Ignalina

již nějakou dobu před koncem roku 2004, kdy je tento termín pro ukončení bloku uveden v národní energetické strategii. EP vyzývá vládu a parlament Litvy, aby zesílily přípravy na úplné zastavení provozu jaderné elektrárny Ignalina, aby mohly splnit své závazky. Evropský parlament vyzývá členské státy EU, aby zesílily bilaterální podporu v rámci mezinárodního fondu pro uzavření jaderné elektrárny Ignalina a požaduje zvýšení finanční pomoci EU, aby se tak uzavření jaderné elektrárny Ignalina urychlilo.

Pokud se týká největšího kandidátského státu, *Polsko*, pak Evropský parlament Polsko vyzývá, aby zrychlilo účinné a ověřitelné přebírání *acquis communautaire*, aby se tak dodržely uzavřené závazky a plně využily výhody, které přinese přístup Polska k Evropské unii. EP vítá značné úsilí polského parlamentu průběžně přizpůsobovat národní legislativu legislativě Evropské unie a těší se z toho, že se polská vláda zavázala v oblasti životního prostředí, kde je zaostávání stále značné (zejména pokud jde o čistotu vody), převzít *acquis* ve svém celku před koncem roku 2001. Evropský parlament konstatuje, že implementace si vyžádá u části právních předpisů příslušná přechodná období.

Evropský parlament uznává, že polské zemědělství musí být restrukturalizováno, aby mohlo splnit nároky na kvalitu a nákladovou účinnost a vyzývá polskou vládu, aby zvážila svůj postoj k požadovaným přechodným obdobím – a sice pět let na získání průmyslového podniku a osmnáct let na získání lesních oblastí a zemědělských užitných ploch v Polsku podniky a občany Evropské unie – s ohledem na realističtější přístup a na cíle skutečné integrace.

EP podtrhl trvající nutnost věrohodné bilance při implementaci soutěžní politiky, zejména státní pomoci.

Evropský parlament je toho názoru, že hospodářský rozvoj Polska, pokud se týká restrukturalizace průmyslu země, sice udělal pokroky, ale další úsilí je nutné; EP vyzývá polskou vládu, aby završila proces liberalizace všech forem dlouhodobých kapitálových toků, včetně kapitálu k získávání pozemků a nemovitostí.

Evropský parlament potvrzuje, že důležitým úkolem je též zvyšování stability a účinnosti justice a státní správy, především pokud se týká policie, celnictví, ochrany hranic a finanční kontroly.

Ve zprávě Evropského parlamentu o *Rumunsku představují důležitý aspekt menšiny*. EP výslovně vyžaduje zrušení všech dosud existujících diskriminačních opatření v rumunské legislativě, jako je např. přístup k zaměstnání. Výslovně požaduje po rumunských úřadech, aby udělaly vše, co je v jejich moci v tom směru, aby se v souladu se základními principy Evropské unie v souvislosti s ochranou menšin usnesly na strategii integrování menšin, které by uznaly jejich legitimní práva.

Evropský parlament na druhé straně uznává závažné problémy, kterým musí vláda čelit v souvislosti se společenským začleněním Romů, vítá přijetí národní strategie ke zlepšení postavení Romů ze 6. června 2001 a konstatuje, že řádné uplatňování tohoto zákona bude mít mimořádný význam pro snížení stávajících diskriminujících vztahů. EP vítá skutečnost, že v Rumunsku mohou být využívány jazyky národnostních menšin jako úřední jazyky v obcích, ve kterých patří nejméně 20 % obyvatel k této menšině.

Důležitým aspektem v Rumunsku jsou práva dětí. Evropský parlament výslovně vítá jasná a jednoznačná prohlášení, analýzy a akční plány ministerského předsedy

z 12. června 2001 k provedení zásadní reformy zdravotní péče o dítě a podporuje rozvoj vhodného právního rámce, včetně vypuštění adopcí na mezinárodní úrovni, aby se tak přímo bojovalo s obchodem s dětmi.

Evropský parlament stejně tak podporuje nedávné návrhy ministra vnitra týkající se policie a justice pro boj s korupcí a nedokonalostmi systému ve vztahu k právům dětí.

Evropský parlament vítá pozitivní vývoj z hlediska makroekonomické stabilizace a poukazuje na to, že trvalý hospodářský růst bude záviset na provádění odpovídajících hospodářských politik včetně privatizace. EP proto vyzývá rumunskou vládu, aby důsledně realizovala střednědobou hospodářskou strategii 2000–2004 a hospodářsko-politický akční plán 2001–2004, jakož i aby důsledně přistupovala k nutným strukturálním reformám, aby tak mohla ve střednědobém či dlouhodobém měřítku splnit hospodářské kritérium fungujícího tržního hospodářství, které bude s to obstát v konkurenčním tlaku a tržních silách vnitřního trhu EU.

Evropský parlament je i nadále toho názoru, že ekologické katastrofy, které se staly počátkem roku 2000, jen potvrdily, že Rumunsko má vážné problémy se životním prostředím a že infrastruktura v této oblasti je slabá. EP konstatuje, že je nutné značné úsilí k tomu, aby se zlepšilo monitorování a laboratorní vybavenost na místní i centrální úrovni.

Pokud se týká kritéria výkonnosti správy a schopnosti převzít a prosazovat závazky vyplývající z členství, vyzývá Evropský parlament rumunskou vládu, aby udělala vše, co je v jejích silách, aby se zlepšila veřejná správa v Rumunsku, a to tak, že zpracuje komplexní strategii reformy veřejné správy, že odpolitizuje veřejnou službu a že do této služby přivede kvalifikované odborníky.

Evropský parlament je nejvyšší měrou zneklidněn nad nedávnými poukazy na zesílené zasahování exekutivy do práce justice a znovu potvrzuje nutnost zabezpečit přiměřené platy soudců, aby se tak přitáhli odborníci s nejvyšší kvalifikací, aby se na těchto místech udrželi a aby se omezilo nebezpečí korupce.

EP konstatuje, že je třeba přijmout a správně uplatňovat opatření pro boj s korupcí, aby se tak zajistila průhlednost a zodpovědnost v politickém životě, aby se rozvinula nestrannost a smysl pro zodpovědnost ve veřejném sektoru a aby se vytvořilo pozitivní podnikatelské prostředí.

Evropský parlament vyslovuje obavu s ohledem na omezení svobody informací a nezávislost médií a naléhavě vyzývá rumunskou vládu a parlament, aby nepřístupovaly k opatřením, které nejsou v souladu se základními principy demokratické společnosti.

EP potvrzuje svůj postoj v tom směru, že rumunští státní příslušníci nebudou potřebovat pro vstup na výsošné území Evropské unie žádné vízum.

Pokud se jedná o přístupová jednání se Slovenskem, bere Evropský parlament na vědomí, že i nadále Slovensko plní politická kritéria z Kodaně.

Evropský parlament oceňuje u slovenské vlády pokroky, kterých bylo dosaženo v národní strategii pro národnostní menšiny, nicméně konstatuje propast mezi formulováním této politiky a jejím praktickým prosazováním na místní úrovni. Zejména vyzývá všechny úrovně vlády k zavedení politických opatření ke zlepšení životních podmínek

Romů, aby se skoncovalo s diskriminujícími praktikami vůči této skupině obyvatelstva a aby se zajistilo, že budou více zastoupeni na vysokých školách.

Evropský parlament uznává, že koaliční vláda dosáhla dohody o klíčových reformách, jako je např. změna ústavy, zákon o veřejné službě a zejména reforma veřejné správy, které se v rámci přístupového partnerství formulovaly jako priorita krátkodobého charakteru.

EP oceňuje rozhodný postup slovenské vlády směrem ke zlepšení makroekonomické stability tím, že se odbouraly deficity rozpočtu a zahraničního obchodu, jakož i úsilí o stabilizaci hospodářství a zlepšení ekonomického prostředí. EP oceňuje skutečnost, že byly provedeny rozsáhlé strukturální reformy, včetně nového zákona o konkurzu, dluhovém zatížení a privatizaci státních bank.

EP vítá skutečnost, že Slovensko může být nyní považováno za fungující tržní hospodářství, což mu bylo potvrzeno přistoupením k OECD.

Pokud se týká kritéria přebírání *acquis*, vítá Evropský parlament pokroky v oblasti vnitřního trhu, bere na vědomí, že Slovensko má ještě určité slabiny v důležitých oblastech, jako je finanční kontrola, zemědělství, životní prostředí, jakož i justice a vnitro.

Evropský parlament vyzývá Slovensko, aby urychlilo přípravu na ukončení provozu a uzavření reaktorů 1 a 2 v Bohunicích V 1, aby aktivně pokračovalo s plánem modernizace pro Bohunice V 2, jakož i s aktualizací dalších bezpečnostních opatření pro bloky 1 a 2 v Mochovcích.

Celkově Evropský parlament znovu vyjadřuje naději, že Slovensko bude s to patřit do první skupiny zemí, které přistoupí k EU.

Pokud se *Slovinska* týče, pak Evropský parlament vítá dosud dosažené pokroky při přebírání kapitol evropského *acquis*. Nicméně EP vyzývá slovinskou vládu, aby znovu oživila reformu finančního sektoru podporou hospodářské soutěže, urychlením restrukturalizace podniků a zvýšením flexibility pracovních sil, aby se tak podpořil rozvoj podniků a účinnost trhů.

Evropský parlament s vědomím velkého úsilí slovinských úřadů dosáhnout značné zaostávání v oblasti veřejné správy a justice, zdůrazňuje, že v tomto sektoru běží v současné době 145.000 civilních kauz a vítá, že na základě programu „Herkules“ byla vyslána na krajské soudy s největším zaostáváním ad hoc složená skupina soudců a že byl přijat další odborný personál na různých krajských soudech.

Evropský parlament konstatuje, že zemědělská produkce, která by dodržovala potravinové, veterinární, fytosanitární a kvalitativní standardy Evropské unie, nebude možná při přístupu ve všech případech; konstatuje, že předvstupní pomoc musí být především zaměřena na to, aby se ve shora uvedených směrech situace zlepšila. EP si je též vědom toho, že tyto požadavky mohou po určitou dobu po přístupu vnést do obchodu uvnitř společenství určitá omezení.

V.

Zpráva o České republice

S všeobecným poukazem na stanovisko Evropského parlamentu ke Smlouvě z Nice a k budoucnosti Evropské unie, jakož i na písmeno 4 zvláště, konstatuje EP ve své zprávě k Česku, že počet poslanců, který bude zastupovat Českou republiku v Evropském parlamentu, musí být nově stanoven na 22, což by nijak nenarušilo institucionální rovnováhu dosaženou v Nice.

Pokud jde o politická kritéria, Evropský parlament vítá, že v Česku je zaručena ústavní stabilita, že se dodržují demokratická pravidla a že Česká republika tím i nadále plní kodaňská kritéria. EP bere s uspokojením na vědomí skutečnost, že Česká republika i nadále podniká pozitivní kroky, aby zlepšila postavení Romů ve společnosti, v zaměstnanosti, ve veřejné službě, v oblasti péče o zdraví a v sektoru vzdělávání a požaduje aktivní spoluúčast místních úřadů a těch skupin obyvatel, jichž se tato opatření týkají, při vyhodnocování projektů a programů. Evropský parlament uznává, že problematika Romů je komplexní, jak sociálně, politicky a hospodářsky a že se dotýká více kandidátských zemí.

Pokud se týká hospodářských kritérií, bere Evropský parlament na vědomí, že Česká republika může být považována za fungující tržní hospodářství a že bude s to ve střednědobém pohledu obstát v konkurenčním tlaku EU, pokud provede další kroky ke strukturálním reformám. EP vítá, že Česká republika u vědomí toho reformy urychluje a provedla řadu privatizací a další plánuje v příštích letech.

Evropský parlament nicméně České republice připomíná, že úspěch ekonomické reformy jako celku si vyžaduje posílení hospodářské soutěže a institucí dohledu v bankovní sféře, jakož i transparentní kontroly využívání státních subvencí.

Evropský parlament výslovně klade důraz na to, že stabilní a konsistentní právní základna pro podniky představuje naprosto nezbytný předpoklad pro fungování vnitřního trhu a poukazuje zejména na nutnost transparentního a účinného provádění politiky hospodářské soutěže.

Evropský parlament též vyslovuje obavu ze stoupajícího rozpočtového deficitu, který po odečtu výnosů z privatizace dosáhl v roce 2001 vysokého procenta z HDP, a vyzývá proto českou vládu, aby provedla naléhavě nutné reformy systémů zdravotnického a důchodového zabezpečení.

Evropský parlament ostatně v této rezoluci naléhá na to, aby se zlepšil finanční dohled, aby se potíraly nedostatky ve fungování bank a podvody v nich, aby se vyřešil problém nejistých úvěrů, který nejen, že je pro bankovní sektor velkou zátěží, ale vede i k přílišné opatrnému postupu bank při poskytování nových úvěrů.

Evropský parlament konstatuje, že hospodářská kriminalita a tunelování podniků jsou v České republice i nadále velkým problémem, který zneklidňuje občany i investory stejnou měrou, a vyzývá vládu, aby zesílila úsilí o ukončení podobných praktik rozšířením personálu a zvýšením jeho kvalifikace v příslušném odboru ministerstva.

Pokud se týká implementace *acquis communautaire*, nepovažuje Evropský parlament za přijatelné, že se v České republice nepostupuje s dostatečnou důrazností proti produkci a obchodu s pirátskými kopiemi elektronických nosičů dat.

Evropský parlament vítá, že v posledním roce podstatně pokročilo sblížování práva v oblasti zemědělství a že se udělaly pokroky také při vytváření realizačních struktur pro společnou zemědělskou politiku. Nicméně EP poukazuje na to, že Česká republika musí dále zvýšit intenzitu svého úsilí zvláště, pokud se týká správních struktur pro efektivní prosazování *acquis* ve sféře ochrany zvířat a rostlin.

Pokud se jedná o negociace a další oblasti, pak Evropský parlament vítá postoj české vlády, že se přezkoumají existující zákony a dekrety Benešovy vlády z let 1945 a 1946 z hlediska, zda nejsou v protikladu s platným právem EU a s kodaňskými kritérii.

Pokud jde o Temelín, Evropský parlament na podzim 2001 přivítal, že se Komisi podařilo ve věci jaderné elektrárny Temelín mezi Rakouskem a Českou republikou zprostředkovávat a že se obě strany mohly shodnout na plánu k novému přezkoumání rizik Temelína ve formě jejich přijatelnosti s ohledem na životní prostředí.

Evropský parlament podporuje Českou republiku v jejím cíli přistoupit k Evropské unii tak rychle, jak to bude možné; doufá, že z důvodů vnitřní logiky a neopakovatelných historických vazeb bude ve stejný okamžik připravena i Slovenská republika.

(překlad J.J.)

VI.

Workshop s dr. Ruppem zahájil ředitel zastoupení Friedrich-Ebert-Stiftung v České republice, **Heidulf Schmidt**, který uvítal referenta i přítomné a vyslovil se k roli Evropského parlamentu v přístupovém procesu. Poté se ujal slova dr. M. A. Rupp; překlad podkladu jeho vystoupení (který byl poskytnut písemně) tvoří část I.-V. tohoto materiálu.

V druhé části workshopu proběhla živá diskuse, která podstatně rozšířila výchozí vystoupení referenta a nesporně přispěla k lepšímu postihu přístupu Evropského parlamentu k monitorování a posuzování přístupového procesu i negociací. Diskuse umožnila účastníkům nejen vystoupit s dotazy, ale též vyslovit své komentáře k různým aspektům tématu. Stručný nástin diskuse uvádíme.

PhDr. J. Prokeš (PSP ČR) se zajímal o mechanismy komunikace mezi Evropským parlamentem a národními parlamenty kandidátských zemí, např. při přípravě zmiňovaných rezolucí. Dále se zajímal o proceduru ratifikace přístupových dokumentů v případě rozšíření v podobě tzv. Big Bangu (o deset nových členů) a o to, jestli v kontextu summitu v Laekenu nemůže dojít k předsunutí IGC již na rok 2003. **Dr. M. A. Rupp** potvrdil, že existují pravidelné kontakty mezi národními parlamenty a příslušným výborem Evropského parlamentu, kde se paralelně vzájemně diskutuje, což přispívá nejen k vzájemnému poznání, ale i při přípravě závěrečných rezolucí, se kterými se zabýval referát. Celkový proces získávání informací je však otevřený a je velmi mnoho zdrojů informací včetně internetu. Může se do toho promítnout i konflikt rozdílných zájmů, rozdílných zájmových skupin, své vyšší zájmy mají přirozeně i státy. Zpravodajové, kteří připravují návrhy rezolucí, mají navíc i své osobní kontakty v příslušných zemích. Pokud jde o přístupový dokument, když bylo přijímáno Rakousko, Švédsko, Finsko, obsahoval dokument společnou část; ratifikace se však uskutečňuje s celým dokumentem. Ano, v EP se uvažuje o předsunutí začátku další mezivládní konference z 2004 na 2003. Musí se rozlišovat mezi starými a budoucími členy. **Prof. J. Jakš** (VŠE) k tomu poznamenal, že určitá

diferenciace je potřebná a že se projeví i po přístupu k EU v nové diferenciaci členských států v rozšířené EU.

H. Schmidt (FES) se zajímal o reakce uvnitř Evropského parlamentu na teroristické útoky na USA 11. září a o možné dopady na struktury bezpečnostní spolupráce. **Dr. M. A. Rupp** ve své odpovědi konstatoval, že se přirozeně dostaly v EP mimořádně do popředí otázky vnitřní a vnější bezpečnosti, které ostatně se projednávají již v období před 11. zářím. Při reakcích na bezpečnostní výzvy je třeba vidět i zájmové rozdíly mezi jednotlivými členskými státy EU, jejich zvláštnosti v postavení jako vojenských mocností. Struktury společné obranné politiky se postupně utvářejí, je to záležitostí příštích let. Do popředí pozornosti se dostává stále více i vnitřní bezpečnost, boj s mezinárodním zločinem. Evropský parlament je otevřen diskusi, i když jde o témata, která by jinde nebyla na pořadu jednání z tzv. diplomatických důvodů.

Ing. J. Lysoněk se zajímal o to, jak se v EP diskutoval zákon o státní správě a jak se reagovalo na vystoupení některých českých politiků (V. Klaus) ve strukturách EU, zejména těch, které byly k „Bruselu“ velmi kritické. Zajímal se též o další možný rozsah okruhu zemí aspirujících na přístup k Evropské unii. **Dr. M. A. Rupp** nejprve reagoval na otázku zákona o státní správě a konstatoval, že jak v členských státech, tak v institucích EU je jasné, že právní stát a právní řád vyžadují i stabilitu státního aparátu a jeho odpovídajícího vyjádření v zákonu. Přitom je zcela běžné a normální, že mezi těmito zákony jsou mezi jednotlivými státy velké rozdíly. Učinná, dobře fungující veřejná správa je něco naprosto nutného. Pokud jde otázku spojenou s vystoupením V. Klause v EP (na podzim 2001), referující jeho vystoupení sám neslyšel a nemůže ho proto komentovat. K otázce dalších kandidátských zemí: v současné době je počet designovaných dalších členů třináct (negociující dvanáctka plus Turecko). Že by jednou mezi nimi mohlo být např. i Rusko si dr. Rupp nemyslí; zájem projevuje Ukrajina, ale to není aktuální téma. Možná by bylo vhodné v těchto souvislostech uvést do reality jakýsi Evropský ekonomický prostor II, obohacený komponentou ekologickou a umožňující těsnou spolupráci s EU na rozšířeném jednotném vnitřním trhu i bez přímého vstupu do Unie, tak jak tomu bylo v druhé polovině osmdesátých let se zeměmi EFTA. A jaká bude Evropská unie budoucnosti? V té podobě, ve které EU zatím funguje, je zatím dosti detailně vymezena v hospodářské oblasti a jde o to, aby se neohrozila politická dimenze integrační spolupráce mezi členskými státy. Jisté je, že i národní státy musí stále těsněji spolupracovat.

Ing. K. Zeman (IČRE) se zajímal o perspektivu institucionálního trojúhelníku EU (Rady, Komise, Evropského parlamentu) v kontextu rozšíření EU a dále o celkové hodnocení ruské transformace v kruzích Evropského parlamentu. **Dr. M. A. Rupp** ve své odpovědi mj. zdůraznil, že je v EP cílem tento trojúhelník udržet i po eventuálním rozšíření Evropské unie na dvacet pět států. Silná je tendence v dalším rozšiřování aplikace hlasování kvalifikovanou většinou v Radě. Evropský parlament není toho názoru, že pro pozici členského státu je důležitý počet přidělených hlasů. Debata a konflikty v Radě obvykle nejsou produktem různé velikosti zemí, ale mnohem častější jsou to koalice států podle jejich zájmů a přístupu k tomu, či onomu návrhu legislativního aktu, či projektu. Sám EP má zájem na dalším rozšiřování hlasování kvalifikovanou většinou v Radě. Rozšíření vede také u některých k obavě, aby noví členové nezneužívali práva veta v oblastech, kde jim to *acquis communautaire* umožňuje. **Prof. J. Jakš** k tomu poznamenal, že je možné, že noví členové nebudou velkými příznivci rozšiřování hlasování kvalifikovanou většinou, s ohledem na svou zájmovou pozici transformující se společnosti, spoléhající na finanční zdroje EU, a že spíše budou klást důraz na uplatňování veta jako určité kotvy svých národních zájmů. Na to **dr. M. A. Rupp** reagoval, že dnešní kandidátské země akceptují EU a její *acquis* takový, jaký je, vidí v EU úspěšné společenství států a každá země, která o přístup

k EU usiluje, si musí být vědoma jeho rozvojových trendů, toho, do jakého společenství vstupuje. K dotazu ing. Zemana k Rusku ještě referent dodal, že je nutné pěstovat mezi EU a Ruskem dobré, a kde je to možné, i partnerské vztahy, přispívat k jeho modernizaci. Čím bude s Ruskem těsnější spolupráce, tím lépe. Evropská unie o toto usiluje; bude záležet na tom, jaké budou po rozšíření EU další kontakty s Ruskem. Evropská unie, Evropa má zájem na tom, aby Rusko bylo stabilní zemí.

Dr. V. Libánský (VŠE) se zajímal jednak o perspektivu myšlenky vytváření tzv. evropské ústavy, jednak o roli národních parlamentů v EU vůbec a v jejich vztahu k Evropskému parlamentu zvláště. **Dr. M. A. Rupp** konstatoval, že nepochybně existuje určité propojení mezi procesem rozšíření EU a potřebou vytvořit „evropskou ústavu“, protože je zájem na zachování akceschopnosti Unie. Přitom ale není důležité, jak se bude případný výsledný dokument nazývat, ale jak bude potřebný a využitelný. Některé členské státy mají s akceptací podobného dokumentu problémy (např. Velká Británie či Francie); malé země Unie mají obvykle na podobném dokumentu zájem, protože umožní lépe fixovat jejich práva a pozici ve společenství. Pokud jde o druhou otázku: Evropská unie má zájem na tom, aby národní parlamenty šířily vstoupily do diskuse o budoucnosti Evropy i do jejího spravování, ale jak toto instrumentalizovat? S tím jsou problémy, protože již nyní je institucionální spektrum široké, rozhodovací proces komplikovaný a vytvořit další orgán by nebylo vhodné. A je tu též aspekt dělby kompetencí; kdyby se např. vytvořila z představitelů národních parlamentů jakási druhá komora, jak to někteří navrhuji, vznikla by otázka, jaká bude pozice Rady atd. atd.

P. Morávek (Senát Parlamentu ČR): Je potřebné, aby Evropská unie nesla větší díl zodpovědnosti za bezpečnost a stabilitu v evropském prostoru. Jak se toto promítá do práce Evropského parlamentu? **Dr. M. A. Rupp** mj. připomněl, že se to promítlo po summitu v Helsinkách do řady aktivit v orgánech EU, do nových vnitřních uspořádání, a v EP je např. možné, že bude v EP ustaven samostatný výbor pro otázky obrany a bezpečnosti.

PhDr. J. Prokeš konstatoval, že Evropský parlament má vcelku minimální možnosti kontroly a ovlivňování formování bezpečnostní politiky. Důležitá je proto relace mezi EP a národními parlamenty; jaký je na to názor referujícího? **Dr. M. A. Rupp** vcelku souhlasí, říká že oba parlamenty, národní i Evropský mají dostatek prostoru pro aktivitu. **Prof. J. Jakš** poznamenává, že je možné i více vtáhnout národní parlamenty do kontroly a monitoringu bezprostředního působení vlád v orgánech EU, připomíná a uvádí tzv. dánský model. **Dr. M. A. Rupp** souhlasí s tím, že to v Dánsku skutečně funguje.

Celé jednání uzavřel **prof. Jakš**, který ho moderoval. Dr. M. A. Ruppovi poděkoval za přehledné, otevřené a podnětné vystoupení, které ukázalo na některé priority, které v současné době Evropský parlament má směrem ke kandidátským státům, i za to, že si v náročné době pro EP našel čas přijet do Prahy. Moderátor poděkoval diskutujícím i všem přítomným za účast na workshopu, posledním v roce 2001, a upozornil na pokračování setkání se zajímavými referenty k aktuálním tématům souvisejícím s transformací EU v kontextu jejího rozšíření. Předpokládá se, že v roce 2002, podobně jako v roce 2001, uspořádá FES v rámci Eurokontaktu též šest tematických seminářů. Díky byly vyjádřeny pečlivému organizačnímu zabezpečení workshopu ze strany E. Horváthové (která též trvale technicky připravuje vydávání publikací workshopů Eurokontaktu) a V. Bláhové i panu Chotkovi s překladatelským týmem, kteří dlouhodobě a kvalitně s workshopem FES spolupracují.

Friedrich-Ebert-Stiftung e. V. – zastoupení v České republice
Lazarská 6
120 00 Praha 2
Tel.: (00420-2-)24947076
Fax: (00420-2-)24948091
E-mail: eurokontakt@fesprag.cz